

CONVENTIE din 20 noiembrie 1989 (*republicata*)
cu privire la drepturile copilului**)

EMITENT: PARLAMENTUL

PUBLICAT IN: MONITORUL OFICIAL nr. 314 din 13 iunie 2001

**) Traducere.

PREAMBUL

Statele parti la prezenta conventie,
avand in vedere ca, in conformitate cu principiile proclamate de Carta Natiunilor Unite, recunoasterea demnitatii si a drepturilor egale si inalienabile ale tuturor membrilor familiei umane constituie fundamentul libertatii, dreptatii si pacii in lume,

avand in vedere ca in Carta popoarele Natiunilor Unite au proclamat din nou increderea lor in drepturile fundamentale ale omului, in demnitatea si valoarea persoanei umane si au hotarat sa promoveze progresul social si conditii mai bune de trai in contextul unei libertati sporite,

recunoscand faptul ca Natiunile Unite, in Declaratia Universala a Drepturilor Omului si in pactele internationale privind drepturile omului, au proclamat si au convenit ca fiecare poate sa se prevaleze de drepturile si de libertatile enuntate de acestea, fara nici o deosebire de rasa, culoare, sex, limba, religie, opinie politica sau orice alta opinie, nationalitate si origine sociala, situatie materiala, statut la nastere sau alt statut,

amintind faptul ca in Declaratia Universala a Drepturilor Omului Natiunile Unite au proclamat dreptul copiilor la ingrijire si asistenta speciale,

avand convingerea ca familia, ca unitate de baza a societatii si ca mediu natural destinat cresterii si bunastarii tuturor membrilor sai si, in special, a copiilor, trebuie sa beneficieze de protectia si de asistenta de care are nevoie pentru a-si putea asuma pe deplin responsabilitatile in cadrul societatii,

recunoscand ca pentru dezvoltarea plenara si armonioasa a personalitatii sale copilul trebuie sa creasca intr-un mediu familial, intr-o atmosfera de fericire, dragoste si intelegere,

tinand seama de faptul ca un copil trebuie sa fie pe deplin pregatit sa traiasca independent in societate si sa fie educat in spiritul idealurilor proclamate in Carta Natiunilor Unite si, in special, in spiritul pacii, demnitatii, libertatii, tolerantei, egalitatii si solidaritatii,

avand in vedere ca necesitatea de a extinde protectia speciala acordata copilului a fost enuntata in Declaratia de la Geneva din 1924 privind drepturile copilului si in Declaratia drepturilor copilului, adoptata de Adunarea Generala la 20 noiembrie 1959, si a fost recunoscuta in Declaratia Universala a Drepturilor Omului, in Pactul international privind drepturile civile si politice (in special art. 23 si 24), in Pactul international privind drepturile economice, sociale si culturale (in special art. 10) si in statutele si instrumentele aplicabile ale institutiilor specializate si ale organizatiilor internationale preocupate de bunastarea copilului,

avand in vedere ca, asa cum s-a aratat in Declaratia drepturilor copilului, "data fiind lipsa sa de maturitate fizica si intelectuala, copilul are nevoie de protectie si ingrijire speciale, inclusiv de o protectie juridica adecvata, atat inainte cat si dupa nasterea sa",

reamintind dispozitiile Declaratiei cu privire la principiile sociale si juridice aplicabile protectiei si bunastarii copiilor, cu referire speciala la practicile in materie de plasament familial si de adoptie pe plan national si international, precum si Regulile minimale standard ale Natiunilor Unite privind administrarea justitiei in cazul minorilor (Regulile de la Beijing), Declaratia privind protectia femeilor si copiilor in caz de stare de urgenta si de conflict armat,

recunoscand ca in toate tarile lumii exista copii care traiesc in conditii extrem de dificile si care au nevoie de o atentie deosebita,

tinand seama de importanta traditiilor si a valorilor culturale ale fiecarui popor in protejarea si dezvoltarea armonioasa a copilului,

recunoscand importanta cooperarii internationale destinate imbunatatirii conditiilor de trai ale copiilor din toate tarile si, in special, din tarile in curs de dezvoltare, convin dupa cum urmeaza:

PARTEA I

ART. 1

In sensul prezentei conventii, prin copil se intelege orice fiinta umana sub varsta de 18 ani, exceptand cazurile in care legea aplicabila copilului stabileste limita majoratului sub aceasta varsta.

ART. 2

1. Statele parti se angajeaza sa respecte si sa garanteze drepturile stabilite in prezenta conventie tuturor copiilor din jurisdicia lor, indiferent de rasa, culoare, sex, limba, religie, opinie politica sau alta opinie, de nationalitate, apartenenta etnica sau originea sociala, de situatia materiala, incapacitatea fizica, de statutul la nastere sau de statutul dobandit al copilului ori al parintilor sau al reprezentantilor legali ai acestuia.

2. Statele parti vor lua toate masurile de protejare a copilului impotriva oricarei forme de discriminare sau de sanctionare pe considerente tinand de situatia juridica, activitatile, opiniile declarate sau convingerile parintilor, ale reprezentantilor sai legali sau ale membrilor familiei sale.

ART. 3

1. In toate actiunile care privesc copiii, intreprinse de institutiile de asistenta sociala publice sau private, de instantele judecatoresti, autoritatile administrative sau de organele legislative, interesele copilului vor prevala.

2. Statele parti se obliga sa asigure copilului protectia si ingrijirea necesare in vederea asigurarii bunastarii sale, tinand seama de drepturile si obligatiile parintilor sai, ale reprezentantilor sai legali sau ale altor persoane carora acesta le-a fost incredintat in mod legal, si in acest scop vor lua toate masurile legislative si administrative corespunzatoare.

3. Statele parti vor veghea ca institutiile, serviciile si asezamintele care raspund de protectia si ingrijirea copiilor sa respecte standardele stabilite de autoritatile competente, in special cele referitoare la securitate si sanatate, la numarul si calificarea personalului din aceste institutii, precum si la asigurarea unei supravegheri competente.

ART. 4

Statele parti se angajeaza sa ia toate masurile legislative, administrative si de orice alta natura necesare in vederea punerii in aplicare a drepturilor recunoscute in prezenta conventie. In cazul drepturilor economice, sociale si culturale statele parti se obliga sa

adopte aceste masuri, fara a precupeti resursele de care dispun si, daca este cazul, in cadrul cooperarii internationale.

ART. 5

Statele parti vor respecta responsabilitatile, drepturile si indatoririle ce revin parintilor naturali ai copilului sau, dupa caz si conform traditiei locale, membrilor familiei largite sau comunitatii, tutorilor sau altor persoane care au, prin lege, copii in ingrijire, de a asigura, de o maniera corespunzatoare capacitatilor in continua dezvoltare ale copilului, indrumarea si orientarea necesare in exercitarea de catre copil a drepturilor recunoscute in prezenta conventie.

ART. 6

1. Statele parti recunosc dreptul la viata al fiecarui copil.
2. Statele parti vor face tot ce le sta in putinta pentru a asigura supravietuirea si dezvoltarea copilului.

ART. 7

1. Copilul se inregistreaza imediat dupa nasterea sa si are, prin nastere, dreptul la un nume, dreptul de a dobandi o cetatenie si, in masura posibilitatii, dreptul de a-si cunoaste parintii si de a fi ingrijit de acestia.
2. Statele parti vor veghea ca aplicarea acestor drepturi sa respecte legislatia lor nationala si obligatiile pe care acestea si le-au asumat in temeiul instrumentelor internationale aplicabile in materie, in special in cazul in care nerespectarea acestora ar avea ca efect declararea copilului ca apatrid.

ART. 8

1. Statele parti se obliga sa respecte dreptul copilului de a-si pastra identitatea, inclusiv cetatenia, numele si relatiile familiale, astfel cum sunt recunoscute de lege, fara nici o imixtiune ilegala.
2. In cazul in care un copil este lipsit in mod ilegal de toate sau de o parte din elementele constitutive ale identitatii sale, statele parti vor asigura asistenta si protectia corespunzatoare pentru ca identitatea acestuia sa fie restabilita cat mai repede posibil.

ART. 9

1. Statele parti vor veghea ca nici un copil sa nu fie separat de parintii sai impotriva vointei acestora, exceptand situatia in care autoritatile competente decid, sub rezerva revizuirii judiciare si cu respectarea legilor si a procedurilor aplicabile, ca aceasta separare este in interesul suprem al copilului. O astfel de decizie poate deveni necesara in cazuri particulare cum ar fi, de exemplu, in cazul copiilor maltratati sau neglijati de parinti sau in cazul in care parintii traiesc separat si se impune luarea unei hotarari cu privire la locul de resedinta a copilului.
2. In toate cazurile prevazute la paragraful 1 din prezentul articol toate partile interesate trebuie sa aiba posibilitatea de a participa la dezbateri si de a-si face cunoscute punctele de vedere.
3. Statele parti vor respecta dreptul copilului care a fost separat de ambii parinti sau de unul dintre ei de a intretine relatii personale si contacte directe cu cei doi parinti ai sai, in mod regulat, exceptand cazul in care acest lucru contravine interesului suprem al copilului.
4. Cand separarea rezulta din masuri luate de catre un stat parte, precum detentia, inchisoarea, exilul, expulzarea sau moartea (inclusiv moartea, indiferent de cauza, survenita in timpul detentiei) ambilor parinti sau a unuia dintre ei ori a copilului, statul

parte va furniza, la cerere, parintilor, copilului sau, dupa caz, unui alt membru al familiei informatiile esentiale despre locul unde se gasesc membrul sau membrii familiei, exceptand cazul in care divulgarea acestor informatii ar aduce prejudicii bunastarii copilului. Statele parti vor veghea, de asemenea, ca prezentarea unei astfel de cereri sa nu antreneze prin ea insasi consecinte daunatoare pentru persoana sau persoanele interesate.

ART. 10

1. In conformitate cu obligatia ce revine statelor parti potrivit art. 9 paragraful 1, orice cerere depusa de un copil sau de parintii acestuia, in vederea intrarii intr-un stat parte sau a parasirii acestuia in scopul reintregirii familiei, va fi examinata de statele parti cu bunavointa, umanism si cu operativitate. Statele parti vor veghea, de asemenea, ca depunerea unei astfel de cereri sa nu antreneze consecinte nefaste asupra solicitantilor si membrilor familiei acestora.

2. Copilul ai carui parinti isi au resedinta in state diferite va avea dreptul de a intretine, in afara unor situatii exceptionale, relatii personale si contacte directe, in mod regulat, cu ambii sai parinti. In acest scop si in conformitate cu obligatia care revine statelor parti in temeiul art. 9 paragraful 1, statele parti vor respecta dreptul copilului si al parintilor sai de a parasi orice tara, inclusiv propria lor tara, si de a reveni in propria lor tara. Dreptul de a parasi orice tara nu poate fi ingradit decat de restrictiile prevazute in mod expres de lege si care sunt necesare pentru protejarea sigurantei nationale, a ordinii publice, a sanatatii publice sau a bunelor moravuri ori a drepturilor si libertatilor altora si care sunt compatibile cu celelalte drepturi recunoscute in prezenta conventie.

ART. 11

1. Statele parti vor lua masuri pentru a combate actiunile ilegale de transferare si de impiedicare a reintoarcerii copiilor in, respectiv din, strainatate.

2. In acest scop statele parti vor promova incheierea de acorduri bilaterale si multilaterale sau aderarea la acordurile existente.

ART. 12

1. Statele parti vor garanta copilului capabil de discernamant dreptul de a-si exprima liber opinia asupra oricarei probleme care il priveste, opiniile copilului urmand sa fie luate in considerare tinandu-se seama de varsta sa si de gradul sau de maturitate.

2. In acest scop copilului i se va da, in special, posibilitatea de a fi ascultat in orice procedura judiciara sau administrativa care il priveste, fie direct, fie printr-un reprezentant sau un organism competent, in conformitate cu regulile de procedura din legislatia nationala.

ART. 13

1. Copilul are dreptul la libertatea de exprimare; acest drept cuprinde libertatea de a cauta, de a primi si de a difuza informatii si idei de orice natura, indiferent de frontiere, sub forma orala, scrisa, tiparita sau artistica ori prin orice alte mijloace, la alegerea copilului.

2. Exercitarea acestui drept poate face subiectul restrictiilor, dar numai al acelor restrictii expres prevazute de lege si absolut necesare pentru:

a) respectarea drepturilor sau a reputatiei altora; sau

b) protejarea securitatii nationale, a ordinii publice, a sanatatii publice si a bunelor moravuri.

ART. 14

1. Statele parti vor respecta dreptul copilului la libertatea de gandire, de constiinta si religie.

2. Statele parti vor respecta drepturile si obligatiile parintilor sau, dupa caz, ale reprezentantilor legali ai copilului de a-l indruma in exercitarea dreptului sus-mentionat, de o maniera care sa corespunda capacitatilor in formare ale acestuia.

3. Libertatea de a-si manifesta propriile convingeri religioase sau alte convingeri nu poate fi ingradita decat de restrictiile prevazute in mod expres de lege si care sunt necesare pentru protectia securitatii publice, a ordinii publice, a sanatatii publice si a bunelor moravuri sau a libertatilor si drepturilor fundamentale ale altora.

ART. 15

1. Statele parti recunosc drepturile copilului la libertatea de asociere si la libertatea de intrunire pasnica.

2. Exercitarea acestor drepturi nu poate fi ingradita decat de restrictiile prevazute in mod expres de lege si care sunt necesare intr-o societate democratica, in interesul securitatii nationale, al sigurantei sau ordinii publice ori pentru a proteja sanatatea publica sau bunele moravuri ori pentru a proteja drepturile si libertatile altora.

ART. 16

1. Nici un copil nu va fi supus unei imixtiuni arbitrare sau ilegale in viata sa privata, in familia sa, in domiciliul sau ori in corespondenta sa, precum si nici unui fel de atac ilegal la onoarea si reputatia sa.

2. Copilul are dreptul la protectia garantata de lege impotriva unor astfel de imixtiuni sau atacuri.

ART. 17

Statele parti vor recunoaste importanta functiei indeplinite de mijloacele de informare in masa si vor asigura accesul copilului la informatie si materiale provenind din surse nationale si internationale, in special cele care urmaresc promovarea bunastarii sale sociale, spirituale si morale si a sanatatii sale fizice si morale. In acest scop statele parti:

- a) vor incuraja difuzarea, prin mijloacele de informare in masa, de informatii si materiale de interes social si educativ pentru copil si care sunt in conformitate cu art. 29;
- b) vor incuraja cooperarea internationala in producerea, schimbul si difuzarea de astfel de informatii si materiale provenind din surse culturale, nationale si internationale;
- c) vor incuraja producerea si difuzarea de carti pentru copii;
- d) vor incuraja mijloacele de informare in masa sa tina seama, in mod deosebit, de nevoile lingvistice ale copiilor autohtoni sau ale celor care apartin unui grup minoritar;
- e) vor favoriza elaborarea unor principii calauzitoare adecvate, destinate protejarii copilului impotriva informatiilor si materialelor care dauneaza bunastarii sale, avand in vedere prevederile art. 13 si 18.

ART. 18

1. Statele parti vor depune eforturi pentru asigurarea recunoasterii principiului potrivit caruia ambii parinti au responsabilitati comune pentru cresterea si dezvoltarea copilului. Parintii sau, dupa caz, reprezentantii sai legali sunt principalii responsabili de cresterea si dezvoltarea copilului. Acestia trebuie sa actioneze, in primul rand, in interesul suprem al copilului.

2. Pentru garantarea si promovarea drepturilor enuntate in prezenta conventie statele parti vor acorda ajutor corespunzator parintilor si reprezentantilor legali ai copilului in

exercitarea responsabilitatii care le revine in legatura cu cresterea copilului si vor asigura crearea institutiilor, asezamintelor si serviciilor de ingrijire a copiilor.

3. Statele parti vor lua toate masurile corespunzatoare pentru a asigura copiilor ai caror parinti muncesc dreptul de a beneficia de serviciile si asezamintele de ingrijire a copiilor, pentru care ei indeplinesc conditiile cerute.

ART. 19

1. Statele parti vor lua toate masurile legislative, administrative, sociale si educative corespunzatoare, in vederea protejarii copilului impotriva oricaror forme de violenta, vatamare sau abuz, fizic sau mental, de abandon sau neglijenta, de rele tratamente sau de exploatare, inclusiv abuz sexual, in timpul cat se afla in ingrijirea parintilor sau a unuia dintre ei, a reprezentantului ori reprezentantilor legali sau a oricarei persoane careia i-a fost incredintat.

2. Aceste masuri de protectie vor cuprinde, dupa caz, proceduri eficiente pentru stabilirea de programe sociale care sa asigure sprijinul necesar copilului si celor carora le-a fost incredintat, precum si pentru instituirea altor forme de prevenire si pentru identificarea, denuntarea, actionarea in instanta, anchetarea, tratarea si urmarirea cazurilor de rele tratamente aplicate copilului, descrise mai sus, si, daca este necesar, a procedurilor de implicare judiciara.

ART. 20

1. Copilul care este, temporar ori permanent, lipsit de mediul sau familial sau care, pentru protejarea intereselor sale, nu poate fi lasat in acest mediu are dreptul la protectie si asistenta speciale din partea statului.

2. Statele parti, in conformitate cu legislatia lor nationala, vor asigura protectie alternativa pentru un astfel de copil.

3. Aceasta protectie poate include, mai ales, plasamentul familial, "kafalah" din dreptul islamic, adoptia sau, in caz de necesitate, plasarea in institutii corespunzatoare de ingrijire a copiilor. In alegerea uneia dintre aceste solutii este necesar sa se tina seama in mod corespunzator de necesitatea unei anumite continuitati in educarea copilului, precum si de originea sa etnica, religioasa, culturala si lingvistica.

ART. 21

Statele parti care recunosc si/sau autorizeaza adoptia vor veghea ca interesele supreme ale copilului sa primeze si:

a) vor veghea ca adoptia unui copil sa fie autorizata numai de autoritatile competente care verifica, in conformitate cu legea si cu procedurile aplicabile, precum si pe baza tuturor informatiilor pertinente si credibile, ca adoptia se poate realiza luand in considerare statutul copilului in raport cu parintii, cu rudele si cu reprezentantii sai legali si, daca este cazul, ca persoanele interesate si-au dat consimtamantul cu privire la adoptie in cunostinta de cauza in urma unei consilieri corespunzatoare;

b) recunosc ca adoptia in strainatate poate fi considerata ca un mijloc alternativ de asigurare a ingrijirii necesare copilului, daca acesta, in tara de origine, nu poate fi incredintat spre plasament familial sau spre adoptie ori nu poate fi ingrijit in mod corespunzator;

c) vor asigura ca, in cazul adoptiei in strainatate, copilul beneficiaza de garantiile si standardele echivalente celor existente in cazul adoptiei nationale;

d) vor lua toate masurile corespunzatoare pentru a se asigura ca, in cazul adoptiei in strainatate, plasamentul copilului nu conduce la obtinerea de castiguri materiale necuvenite pentru persoanele implicate;

e) promoveaza obiectivele prezentului articol, incheind aranjamente sau acorduri bilaterale ori multilaterale, dupa caz, si se straduiesc, in acest cadru, sa asigure ca plasarea copiilor in strainatate sa fie efectuata de autoritatile sau organele competente.

ART. 22

1. Statele parti vor lua masurile necesare pentru ca un copil care cauta sa obtina statutul de refugiat sau care este considerat refugiat in conformitate cu reglementarile si procedurile internationale si nationale aplicabile, fie ca este singur sau insotit de mama ori de tata sau de orice alta persoana, sa beneficieze de protectia si asistenta umanitara corespunzatoare, pentru a se putea bucura de drepturile recunoscute de prezenta conventie si de celelalte instrumente internationale privind drepturile omului sau ajutorul umanitar la care respectivele state sunt parti.

2. In acest scop statele parti vor contribui, dupa cum considera necesar, la toate eforturile intreprinse de O.N.U. si de alte organizatii guvernamentale sau neguvernamentale competente cooperand cu O.N.U., pentru a proteja si ajuta copiii care se gasesc intr-o astfel de situatie si pentru a gasi parintii sau alti membri ai familiei oricarui copil refugiat, in vederea obtinerii informatiilor necesare pentru reintregirea familiei sale. In cazul in care parintii sau alti membri ai familiei nu pot fi gasiti, copilului i se va acorda aceeasi protectie ca oricarui alt copil care este temporar sau total lipsit de mediul sau familial, indiferent de motiv, in conformitate cu principiile enuntate in prezenta conventie.

ART. 23

1. Statele parti recunosc ca pentru copiii handicapati fizic si mental trebuie sa se asigure o viata implinita si decenta, in conditii care sa le garanteze demnitatea, sa le favorizeze autonomia si sa le faciliteze participarea activa la viata comunitatii.

2. Statele parti recunosc dreptul copiilor handicapati de a beneficia de ingrijiri speciale si incurajeaza si asigura, in masura resurselor disponibile, la cerere, copiilor handicapati care indeplinesc conditiile prevazute si celor care ii au in ingrijire, un ajutor adaptat situatiei copilului si situatiei parintilor sau a celor carora le este incredintat.

3. Recunoscand nevoile speciale ale copiilor handicapati, ajutorul acordat conform paragrafului 2 al prezentului articol va fi gratuit ori de cate ori acest lucru este posibil, tinand seama de resursele financiare ale parintilor sau ale celor care ii au in ingrijire, si va fi destinat asigurarii accesului efectiv al copiilor handicapati la educatie, formare profesionala, servicii medicale, recuperare, pregatire in vederea ocuparii unui loc de munca, activitati recreative, de o maniera care sa asigure deplina integrare sociala si dezvoltare individuala a copiilor, inclusiv dezvoltarea lor culturala si spirituala.

4. In spiritul cooperarii internationale, statele parti vor favoriza schimbul de informatii relevante in domeniul medicinei preventive si al tratamentului medical, psihologic si functional al copiilor handicapati, inclusiv prin difuzarea si accesul la informatii referitoare la metodele de recuperare, educare si formare profesionala, in scopul de a permite statelor parti sa isi perfectioneze capacitatile si competentele si sa isi extinda experienta in aceste domenii. In aceasta privinta se va tine seama, in mod deosebit, de nevoile tarilor in curs de dezvoltare.

ART. 24

1. Statele parti recunosc dreptul copilului de a se bucura de cea mai buna stare de sanatate posibila si de a beneficia de serviciile medicale si de recuperare. Ele vor depune eforturi pentru a garanta ca nici un copil nu este lipsit de dreptul de a avea acces la aceste servicii.

2. Statele parti vor depune eforturi pentru a asigura aplicarea efectiva a acestui drept si, in mod deosebit, vor lua masurile corespunzatoare pentru:

- a) reducerea mortalitatii infantile si a celei in randul copiilor;
- b) asigurarea asistentei medicale si a masurilor de ocrotire a sanatatii pentru toti copiii, cu accent pe dezvoltarea masurilor primare de ocrotire a sanatatii;
- c) combaterea maladiilor si a malnutritiei, inclusiv in cadrul masurilor primare de ocrotire a sanatatii, recurgand, printre altele, la tehnologii accesibile si la aprovizionarea cu alimente nutritive si cu apa potabila, luand in considerare pericolele si riscurile de poluare a mediului natural;
- d) asigurarea ocrotirii sanatatii mamelor in perioada pre- si postnatala;
- e) asigurarea ca toate segmentele societatii, in mod deosebit parintii si copiii, sunt informate, au acces la educatie si sunt sprijinite in folosirea cunostintelor de baza despre sanatatea si alimentatia copilului, despre avantajele alaptarii, ale igienei si salubritatii mediului inconjurator si ale prevenirii accidentelor;
- f) crearea serviciilor de medicina preventiva, de indrumare a parintilor si de planificare familiala, si asigurarea educatiei in aceste domenii.

3. Statele parti vor lua toate masurile eficiente corespunzatoare, in vederea abolirii practicilor traditionale daunatoare sanatatii copiilor.

4. Statele parti se angajeaza sa favorizeze si sa incurajeze cooperarea internationala in vederea asigurarii, in mod progresiv, a deplinei infaptuiri a dreptului recunoscut in prezentul articol. In aceasta privinta se va tine seama, in mod deosebit, de nevoile tarilor in curs de dezvoltare.

ART. 25

Statele parti recunosc dreptul copilului care a fost plasat de catre autoritatea competenta pentru a primi ingrijiri, la protejarea sau tratarea afectiunilor sale fizice ori mentale, dreptul la verificarea periodica a tratamentului respectiv si a oricaror alte aspecte legate de plasarea sa.

ART. 26

1. Statele parti recunosc dreptul oricarui copil de a beneficia de asistenta sociala, inclusiv de asigurari sociale, si vor lua masuri pentru asigurarea exercitarii depline a acestui drept in conformitate cu legislatia lor nationala.

2. La acordarea indemnizatiilor prevazute de lege se va tine seama, cand este cazul, de resursele si situatia copilului si ale persoanelor responsabile de intretinerea sa, precum si de orice alte imprejurari care au legatura cu cererea de acordare a indemnizatiilor, inaintata de copil sau in numele sau.

ART. 27

1. Statele parti recunosc dreptul oricarui copil de a beneficia de un nivel de trai care sa permita dezvoltarea sa fizica, mentala, spirituala, morala si sociala.

2. Parintilor si oricarei alte persoane care au in grija un copil le revine in primul rand responsabilitatea de a asigura, in limita posibilitatilor si a mijloacelor lor financiare, conditiile de viata necesare in vederea dezvoltarii copilului.

3. Statele parti vor adopta masurile corespunzatoare, tinand seama de conditiile nationale si in limita mijloacelor lor, pentru a ajuta parintii si alte persoane care au in grija un copil sa valorifice acest drept si vor oferi in caz de nevoie asistenta materiala si programe de sprijin destinate, in principal, satisfacerii nevoilor de hrana, imbracaminte si locuinta.

4. Statele parti vor lua toate masurile adecvate pentru recuperarea pensiei alimentare pentru copil de la parintii sai sau de la alte persoane care raspund din punct de vedere financiar pentru acesta, atat pe teritoriul statului parte, cat si in strainatate. Astfel, in situatia in care persoana care raspunde din punct de vedere financiar pentru copil nu locuieste in statul in care locuieste copilul, statele parti vor incuraja aderarea la acorduri internationale sau incheierea de asemenea acorduri, precum si adoptarea oricaror alte intelegeri corespunzatoare.

ART. 28

1. Statele parti recunosc dreptul copilului la educatie si, in vederea asigurarii exercitarii acestui drept in mod progresiv si pe baza egalitatii de sanse, in special, statele membre vor avea obligatia:

- a) de a asigura invatamantul primar obligatoriu si gratuit pentru toti;
- b) de a incuraja crearea diferitelor forme de invatamant secundar, atat general, cat si profesional si de a le pune la dispozitia tuturor copiilor si de a permite accesul tuturor copiilor la acestea, de a lua masuri corespunzatoare, cum ar fi instituirea gratuitatii invatamantului si acordarea unui ajutor financiar in caz de nevoie;
- c) de a asigura tuturor accesul la invatamantul superior, in functie de capacitatea fiecaruia, prin toate mijloacele adecvate;
- d) de a pune la dispozitie copiilor si de a permite accesul acestora la informarea si orientarea scolara si profesionala;
- e) de a lua masuri pentru incurajarea frecventarii cu regularitate a scolii si pentru reducerea ratei abandonului scolar.

2. Statele parti vor lua toate masurile corespunzatoare pentru a asigura aplicarea masurilor de disciplina scolara intr-un mod compatibil cu demnitatea copilului ca fiinta umana si in conformitate cu prezenta conventie.

3. Statele parti vor promova si vor incuraja cooperarea internationala in domeniul educatiei, mai ales in scopul de a contribui la eliminarea ignorantei si a analfabetismului in lume si de a facilita accesul la cunostinte stiintifice si tehnice si la metode de invatamant moderne. In aceasta privinta se va tine seama, in special, de nevoile tarilor in curs de dezvoltare.

ART. 29

1. Statele parti sunt de acord ca educatia copilului trebuie sa urmareasca:

- a) dezvoltarea plenara a personalitatii, a vocatiilor si a aptitudinilor mentale si fizice ale copilului;
- b) cultivarea respectului pentru drepturile omului si libertatile fundamentale, precum si pentru principiile consacrate in Carta Natiunilor Unite;
- c) educarea copilului in spiritul respectului fata de parintii sai, fata de limba sa, de identitatea si valorile sale culturale, fata de valorile nationale ale tarii in care acesta locuieste, ale tarii de origine, precum si fata de civilizatii diferite de a sa;
- d) pregatirea copilului sa isi asume responsabilitatile vietii intr-o societate libera, intr-un spirit de intelegere, de pace, de toleranta, de egalitate intre sexe si prietenie intre toate

popoarele si grupurile etnice, nationale si religioase si cu persoanele de origine autohtona;

e) educarea copilului in spiritul respectului fata de mediul natural.

2. Nici o dispozitie din prezentul articol sau din art. 28 nu va fi interpretata de o maniera care sa aduca atingere libertatii persoanelor fizice sau juridice de a crea si conduce institutii de invatamant, cu conditia ca principiile enuntate in paragraful 1 al prezentului articol sa fie respectate si ca educatia data in aceste institutii sa respecte normele minimale prescrise de stat.

ART. 30

In statele in care exista minoritati etnice, religioase sau lingvistice ori persoane de origine autohtona copilul apartinand unei astfel de minoritati sau avand origine autohtona nu va fi privat de dreptul la viata culturala proprie, de dreptul de a-si declara apartenenta religioasa si de a-si practica propria religie, precum si dreptul de a folosi limba proprie in comun cu alti membri ai grupului sau.

ART. 31

1. Statele parti recunosc copilului dreptul la odihna si la vacanta, dreptul de a practica activitati recreative proprii varstei sale, de a participa liber la viata culturala si artistica.

2. Statele parti respecta si promoveaza dreptul copilului de a participa pe deplin la viata culturala si artistica si incurajeaza punerea la dispozitie acestuia a mijloacelor adecvate de petrecere a timpului liber si de desfasurare a activitatilor recreative, artistice si culturale, in conditii de egalitate.

ART. 32

1. Statele parti recunosc dreptul copilului de a fi protejat impotriva exploatarii economice si de a nu fi constrans la vreo munca ce comporta vreun risc potential sau care este susceptibila sa ii compromita educatia ori sa ii dauneze sanatatii sau dezvoltarii sale fizice, mentale, spirituale, morale ori sociale.

2. Statele parti vor lua masuri legislative, administrative, sociale si educative pentru a asigura aplicarea prezentului articol. In acest scop si tinand seama de dispozitiile aplicabile ale celorlalte instrumente internationale, statele parti se obliga, in special:

a) sa fixeze o varsta minima sau varste minime de angajare;

b) sa adopte o reglementare cu privire la orele si la conditiile de munca;

c) sa prevada pedepse sau alte sanctiuni corespunzatoare, pentru a asigura aplicarea intocmai a prezentului articol.

ART. 33

Statele parti vor lua masuri corespunzatoare, inclusiv masuri legislative, administrative, sociale si educationale, pentru a proteja copiii contra folosirii ilicite de stupefiante si substante psihotrope, asa cum sunt acestea definite de conventiile internationale in materie si pentru a preveni folosirea copiilor in scopul producerii si al traficului ilicit de astfel de substante.

ART. 34

Statele parti se angajeaza sa protejeze copilul contra oricarei forme de exploatare sexuala si de violenta sexuala. In acest scop statele vor lua, in special, toate masurile corespunzatoare pe plan national, bilateral si multilateral, pentru a impiedica:

a) incitarea sau constrangerea copiilor sa se dedea la activitati sexuale ilegale;

b) exploatarea copiilor in scopul prostitutiei sau al altor practici sexuale ilegale;

c) exploatarea copiilor in scopul productiei de spectacole sau de materiale cu caracter pornografic.

ART. 35

Statele parti vor lua toate masurile necesare, pe plan national, bilateral si multilateral, pentru a preveni rapirea, vanzarea si traficul de copii in orice scop si sub orice forma.

ART. 36

Statele parti vor proteja copilul contra oricarei forme de exploatare daunatoare oricarui aspect al bunastarii sale.

ART. 37

Statele parti vor veghea ca:

a) nici un copil sa nu fie supus la tortura, la pedepse sau la tratamente crude, inumane sau degradante. Pedepsa capitala sau inchisoarea pe viata fara posibilitatea de a fi eliberat nu va fi pronuntata pentru infractiunile comise de persoane sub varsta de 18 ani;

b) nici un copil sa nu fie privat de libertate in mod ilegal sau arbitrar. Arestarea, detinerea sau intemnitarea unui copil trebuie sa fie conforma cu legea si nu va fi decat o masura extrema si cat mai scurta posibil;

c) orice copil privat de libertate sa fie tratat cu omenie si cu respectul cuvenit demnitatii umane si de o maniera care sa tina seama de nevoile persoanelor de varsta sa. Astfel, orice copil privat de libertate va fi separat de adulti, cu exceptia cazurilor in care se apreciaza ca fiind in interesul major al copilului sa nu se procedeze astfel, si va avea dreptul de a mentine contactul cu familia sa prin corespondenta si vizite, in afara unor cazuri exceptionale;

d) copiii privati de libertate sa aiba dreptul de a avea acces rapid la asistenta juridica sau la orice alta asistenta corespunzatoare, precum si dreptul de a contesta legalitatea privarii lor de libertate, in fata unui tribunal sau a unei alte autoritati competente, independente si impartiale, si dreptul la judecarea in procedura de urgenta a cazului respectiv.

ART. 38

1. Statele parti se angajeaza sa respecte si sa asigure respectarea regulilor dreptului umanitar international aplicabile in caz de conflict armat si menite sa garanteze protectia copilului.

2. Statele parti vor lua toate masurile posibile pentru a garanta ca persoanele care nu au implinit varsta de 15 ani sa nu participe direct la ostilitati.

3. Statele parti se vor abtine de a inrola in fortele lor armate persoane care nu au implinit varsta de 15 ani. Atunci cand incorporeaza persoane mai mari de 15 ani, dar mai mici de 18 ani, statele parti se vor stradui sa inroleze, cu prioritate, pe cei mai in varsta.

4. Conform obligatiei care le revine in virtutea dreptului umanitar international de a proteja populatia civila in caz de conflict armat, statele parti vor lua toate masurile fezabile, astfel incat copiii afectati de conflictul armat sa beneficieze de protectie si de ingrijire.

ART. 39

Statele parti vor lua toate masurile corespunzatoare pentru a facilita recuperarea fizica si psihologica si reintegrarea sociala a copiilor, victime ale unei forme de neglijenta, exploatare sau abuz, de tortura sau pedeapsa ori tratamente crude, inumane sau degradante ori victime ale unui conflict armat. Aceasta readaptare si aceasta reintegrare

se vor desfasura in conditii care favorizeaza sanatatea, respectul de sine si demnitatea copilului.

ART. 40

1. Statele parti recunosc oricarui copil banuit, acuzat sau cu privire la care s-a dovedit ca a comis o incalcare a legii penale dreptul la un tratament conform cu simtul demnitatii si al valorii personale, care sa intareasca respectul sau pentru drepturile omului si libertatile fundamentale ale altora si care sa tina seama de varsta sa, precum si de necesitatea de a facilita reintegrarea sa in societate si asumarea de catre acesta a unui rol constructiv in societate.

2. In acest scop si tinand seama de dispozitiile in materie ale instrumentelor internationale, statele parti vor veghea, in special: a) ca nici un copil sa nu fie banuit, acuzat sau declarat vinovat de o incalcare a legii penale datorita unor actiuni sau omisiuni care nu erau interzise de dreptul national sau international in momentul comiterii lor;

b) ca orice copil banuit sau acuzat de o incalcare a legii penale sa aiba garantate cel putin urmatoarele drepturi:

(i) de a fi prezumat nevinovat pana la stabilirea vinovatiei sale conform legii;

(ii) de a fi informat in cel mai scurt termen si direct despre acuzațiile care i se aduc sau, daca este cazul, prin intermediul parintilor sai sau al reprezentantilor legali si de a beneficia de asistenta juridica sau de orice alt fel de asistenta corespunzatoare, in vederea formularii si sustinerii apararilor sale;

(iii) dreptul la examinarea, fara intarziere, a cauzei sale de catre o autoritate sau o instanta judiciara competenta, independenta si impartiala, printr-o procedura de audiere echitabila si conforma cu prevederile legii, in prezenta celor care ii asigura asistenta juridica sau de alta natura, iar daca acest lucru nu este considerat contrar interesului major al copilului, tinand seama mai ales de varsta ori de situatia acestuia, in prezenta parintilor sai sau a reprezentantilor sai legali;

(iv) de a nu fi constrans sa depuna marturie sau sa marturiseasca ca este vinovat; dreptul de a interoga sau de a cere interogarea martorilor acuzarii, de a obtine aducerea si interogarea martorilor apararii, in conditii de egalitate;

(v) daca se dovedeste ca a incalcat legea penala, dreptul de a recurge la o cale de atac cu privire la decizie si la orice masura luata in consecinta, in fata unei autoritati sau a unei instante judiciare superioare competente, independente si impartiale, conform legii;

(vi) dreptul de a fi asistat gratuit de un interpret, daca nu intelege sau nu vorbeste limba utilizata;

(vii) dreptul la respectarea deplina a vietii sale private, in toate fazele procedurii.

3. Statele parti se vor stradui sa promoveze adoptarea de legi si proceduri, infiintarea de autoritati si institutii, special concepute pentru copiii banuiti, acuzati sau gasiti vinovati de incalcare a legii penale si, in special:

a) sa stabileasca o varsta minima sub care copiii sa fie prezumati ca neavand capacitatea de a incalca legea penala;

b) sa ia, ori de cate ori este posibil si recomandabil, masuri de solutionare a cazurilor acestor copii, fara a recurge la procedura judiciara, cu conditia ca drepturile si garantiile legale sa fie respectate pe deplin.

4. Va fi prevazuta o intreaga gama de dispozitii, precum cele referitoare la ingrijire, orientare si supraveghere, la indrumare, la perioadele de proba, la plasamentul familial, la programe de educatie generala si profesionala si la solutii alternative celor privind

ingrijirea intr-un cadru institutional, pentru a asigura copiilor un tratament in interesul bunastarii lor si proportional cu situatia lor si cu infractiunea savarsita.

ART. 41

Nici o dispozitie din prezenta conventie nu aduce atingere prevederilor mai favorabile pentru realizarea acestor drepturi ale copilului care pot figura:

- a) in legislatia unui stat parte; sau
- b) in dreptul international in vigoare pentru statul respectiv.

PARTEA a II-a

ART. 42

Statele parti se angajeaza sa faca larg cunoscute atat adultilor, cat si copiilor principiile si dispozitiile prezentei conventii, prin mijloace active si adecvate.

ART. 43

1. In vederea examinarii progreselor inregistrate de statele parti in executarea obligatiilor pe care si le-au asumat in virtutea prezentei conventii, se instituie un comitet al drepturilor copilului, ale carui atributii sunt descrise mai jos.

2. Comitetul se compune din 10 experti de o inalta tinuta morala si care poseda o competenta recunoscuta in domeniul reglementat de prezenta conventie. Membrii Comitetului sunt alesi de statele parti din randul cetatenilor lor si actioneaza in nume propriu, tinandu-se seama de necesitatea asigurarii unei repartitii geografice echitabile si a reprezentarii principalelor sisteme juridice.

3. Membrii Comitetului sunt alesi prin vot secret de pe o lista de persoane desemnate de statele parti. Fiecare stat parte poate desemna un candidat dintre cetatenii sai.

4. Primele alegeri vor avea loc in termen de 6 luni de la data intrarii in vigoare a prezentei conventii, iar ulterior, la fiecare 2 ani. Cu minimum 4 luni inaintea datei fiecărei alegeri secretarul general al Organizatiei Natiunilor Unite va invita in scris statele parti sa propuna candidatii lor intr-un termen de doua luni. Secretarul general va intocmi apoi o lista alfabetica a candidatilor astfel desemnati, indicand statele parti care i-au desemnat, si o va comunica statelor parti la conventie.

5. Alegerile vor avea loc la reuniunile statelor parti, convocate de secretarul general, la sediul Organizatiei Natiunilor Unite. La aceste reuniuni, la care cvorumul se intruneste cu doua treimi din numarul statelor parti, candidatii alesi in Comitet sunt cei care obtin cel mai mare numar de voturi si majoritatea absoluta a voturilor reprezentantilor statelor parti prezente si votante.

6. Membrii Comitetului se aleg pentru un mandat de 4 ani. Ei pot fi realesi la o noua prezentare a candidaturii lor. Mandatul a 5 membri desemnati la primele alegeri va inceta dupa 2 ani. Numele celor 5 membri vor fi trase la sorti de catre presedintele reuniunii, imediat dupa prima alegere.

7. In caz de deces sau de demisie a unui membru al Comitetului sau daca, pentru orice alt motiv, un membru declara ca nu isi mai poate exercita functiile sale in cadrul Comitetului, statul parte care a prezentat candidatura membrului respectiv numeste un alt expert dintre cetatenii sai pentru a ocupa postul vacant pana la expirarea mandatului respectiv, sub rezerva aprobarii de catre Comitet.

8. Comitetul aproba regulamentul sau de ordine interioara.

9. Comitetul alege biroul sau pentru o perioada de 2 ani.

10. Adunările Comitetului se țin, în mod normal, la sediul Organizației Națiunilor Unite sau în orice alt loc corespunzător stabilit de Comitet. Comitetul se reunește, de regulă, în fiecare an. Durata sesiunilor sale se stabilește și, dacă este cazul, se modifică de către reuniunea statelor parti la prezenta convenție, sub rezerva aprobării de către adunarea generală.

11. Secretarul general al Organizației Națiunilor Unite pune la dispoziție Comitetului personalul și dotările necesare acestuia pentru a-și îndeplini eficient funcțiile încredințate conform prezentei convenții.

12. Membrii Comitetului creat în virtutea prezentei convenții primesc, cu aprobarea adunării generale, indemnizații din resursele Organizației Națiunilor Unite, în condițiile și modalitățile fixate de adunarea generală.

ART. 44

1. Statele parti se angajează să supună Comitetului, prin intermediul secretarului general al Organizației Națiunilor Unite, rapoarte privitoare la măsurile pe care le adoptă pentru punerea în vigoare a drepturilor recunoscute în prezenta convenție și la progresele realizate în exercitarea acestor drepturi:

a) în termen de 2 ani începând de la data intrării în vigoare a prezentei convenții pentru statele parti interesate;

b) în continuare, la fiecare 5 ani.

2. Rapoartele întocmite conform prezentului articol trebuie, dacă este cazul, să arate cauzele sau dificultățile care împiedică statele parti să se achite pe deplin de obligațiile prevăzute în prezenta convenție. Ele trebuie, de asemenea, să cuprindă informații suficiente pentru a da Comitetului o idee exactă asupra aplicării convenției în țara respectivă.

3. Statele parti care au prezentat Comitetului un raport inițial nu vor repeta în rapoartele pe care le prezintă ulterior conform prezentului articol, paragraful 1 alin. (b), informațiile de bază pe care le-au comunicat anterior.

4. Comitetul poate cere statelor parti toate informațiile complementare referitoare la aplicarea convenției.

5. Comitetul înaintează la fiecare 2 ani adunării generale, prin intermediul Consiliului Economic și Social, un raport de activitate.

6. Statele parti asigură difuzarea pe scară largă a propriilor rapoarte pe teritoriul lor.

ART. 45

Pentru a promova aplicarea efectivă a convenției și a încuraja cooperarea internațională în domeniul vizat de convenție:

a) Instituțiile specializate, Fondul Națiunilor Unite pentru Copii și alte organe ale Națiunilor Unite au dreptul de a fi reprezentate la analizarea modului de aplicare a acelor dispoziții din prezenta convenție, care țin de mandatul lor. Comitetul poate invita instituțiile specializate, Fondul Națiunilor Unite pentru Copii și orice alte organisme competente pe care le va considera corespunzătoare să dea avize specializate asupra aplicării convenției în domeniile care țin de mandatele lor respective. Comitetul poate invita instituțiile specializate, Fondul Națiunilor Unite pentru Copii și alte organe ale Națiunilor Unite să îi prezinte rapoarte asupra aplicării convenției în sectoarele care țin de domeniul lor de activitate.

b) Comitetul transmite, dacă considera necesar, instituțiilor specializate, Fondului Națiunilor Unite pentru Copii și altor organisme competente orice raport al statelor parti,

care contine o cerere sau care specifica necesitatea asigurarii de consultanta ori asistenta tehnica, insotit, daca este cazul, de observatiile si sugestiile Comitetului referitoare la cererea sau specificatia respectiva.

c) Comitetul poate recomanda adunarii generale sa ceara secretarului general sa dispuna efectuarea, in numele Comitetului, a unor studii asupra problemelor specifice care afecteaza drepturile copilului.

d) Comitetul poate face sugestii si recomandari de ordin general, pe baza informatiilor primite in conformitate cu art. 44 si 45. Aceste sugestii si recomandari de ordin general se vor transmite tuturor statelor parti interesate si se vor supune atentiei adunarii generale, insotite, daca este cazul, de observatiile statelor parti.

PARTEA a III-a

ART. 46

Prezenta conventie este deschisa spre semnare tuturor statelor.

ART. 47

Prezenta conventie face subiectul ratificarii. Instrumentele de ratificare vor fi inaintate secretarului general al Organizatiei Natiunilor Unite.

ART. 48

Prezenta conventie va ramane deschisa aderarii oricarui stat. Instrumentele de aderare vor fi inaintate secretarului general al Organizatiei Natiunilor Unite.

ART. 49

1. Prezenta conventie va intra in vigoare in a treizecea zi de la depunerea la secretarul general al Organizatiei Natiunilor Unite a celui de-al douazecilea instrument de ratificare sau de aderare.

2. Pentru fiecare stat care va ratifica prezenta conventie sau care va adera la aceasta dupa depunerea celui de-al douazecilea instrument de ratificare sau de aderare conventia va intra in vigoare in a treizecea zi de la depunerea de catre statul respectiv a instrumentului sau de ratificare sau de aderare.

ART. 50

1. Orice stat parte poate sa propuna un amendament si sa depuna textul acestuia la secretarul general al Organizatiei Natiunilor Unite. Secretarul general va comunica propunerea de amendament statelor parti, cerandu-le sa ii faca cunoscut daca sunt in favoarea convocarii unei conferinte a statelor parti, in vederea examinarii propunerii si a supunerii ei la vot. Daca in termen de 4 luni de la aceasta comunicare cel putin o treime din numarul statelor parti se pronunta in favoarea convocarii unei asemenea conferinte, secretarul general convoaca conferinta sub auspiciile Organizatiei Natiunilor Unite. Orice amendament adoptat de majoritatea statelor parti prezente si votante la conferinta este supus spre aprobare adunarii generale.

2. Orice amendament adoptat conform dispozitiilor paragrafului 1 al prezentului articol va intra in vigoare dupa aprobarea sa de catre Adunarea Generala a Organizatiei Natiunilor Unite si dupa acceptarea sa cu o majoritate de doua treimi din numarul statelor parti.

3. La intrarea sa in vigoare amendamentul are forta obligatorie pentru statele parti care l-au acceptat, celelalte state ramanand legate de dispozitiile din prezenta conventie si de toate amendamentele anterioare acceptate de ele.

ART. 51

1. Secretarul general al Organizatiei Natiunilor Unite va primi si va comunica tuturor statelor textul rezervelor formulate de state la data ratificarii sau aderarii.
2. Rezervele incompatibile cu obiectul si scopul prezentei conventii nu sunt admise.
3. Rezervele pot fi retrase in orice moment printr-o notificare in acest sens adresata secretarului general al Organizatiei Natiunilor Unite, care va informa, in consecinta, toate statele parti la conventie. Notificarea va produce efecte de la data la care este primita de secretarul general.

ART. 52

Orice stat poate denunta prezenta conventie printr-o notificare scrisa adresata secretarului general al Organizatiei Natiunilor Unite. Denuntarea produce efecte la un an de la data la care notificarea a fost primita de secretarul general.

ART. 53

Secretarul general al Organizatiei Natiunilor Unite este desemnat ca depozitar al prezentei conventii.

ART. 54

Originalul prezentei conventii, ale carei texte in limbile araba, chineza, engleza, franceza, rusa si spaniola sunt autentice in egala masura, va fi depus la secretarul general al Organizatiei Natiunilor Unite.

Drept care plenipotentiarilor subsemnati, imputerniciti in mod corespunzator de guvernele lor respective, au semnat prezenta conventie.
